

NOVELLAPÁLYÁZAT

Magyar László András

A REPÜLŐ DERVIS

Dr. Hauber a maga részéről a hidrocchinon előhívót részesítette előnyben. Igaz, a hidrocchinonban a kép későbbben jelenik meg, mint más előidéző alkalmazásakor, ám a negatívok tömörebbek lesznek benne, mint ha pirogánollal vagy eikonogénnel készültek volna, továbbá, ami korántsem mellékes, ez a vegyület az ember kezét sem festi meg oly alaposággal, mint általában a hamuzsírkészítmények.

Dr. Hauber külön helyiséget rendezett be a kedvenc időtöltéséhez szükséges, drága pénzen beszerzett s még drágábban ideszállított apparátus számára. A legmodernebb, Martin-féle hívóasztal, a simára csiszolt rostlemezből gumiszigeteléssel készült Grundmann-féle sötétkamra, a filmes szekrény és a készülékek vitrinje mellett a gondosan fényszabályozott tágas szobában csupán egyetlen, kényelmet szolgáló bútordarabnak jutott hely: a barna, nyomott mintás plüssel bevont Berger-karosszéknek, amelyben dr. Hauber dolga végeztével olykor akár órákon át is kedvtelve üldögélt. Ha – mint nevezte – fotolaboratóriumában időzhetett, különös nyugalom és meleg biztonságérzet öntötte el lelkét. Nagyokat szippantott a helyiség jellegzetes illatú levegőjéből, és mosolyogva meredt maga elé. Ezekben a boldog pillanatokban sem követségi tennivalóira, sem titkos jelentéseire, sem Alexandria politikai állapotaira, sem pedig Gitte bánatára nem gondolt. E titkos és örömteli percekben ugyanis Hauber tanácsos úrnak önnön elégedettségén túl valószínűleg egyáltalán semmi nem járt a fejében.

Hauber immár másfél éve tartózkodott Alexandriában. A Rue de la Porte Rosette-en álló német konzulátus épületében dolgozott, s a Mehmet térhez közel egy fehérre festett, itteni viszonylatok közt elegánsnak számító villában lakott. Hauberék, mint általában a diplomáciai alkalmazottak, csöndesen éltek. Olykor átlátogattak a kétutcányira lévő Deutscher Vereinbe, vagy épp a Heptastadium mentén kiballagtak a tengerpartra, nézegették a horgászokat, majd elsétáltak a királyi magánkikötőig és vissza. Vagyis Hauberék élete geográfiai tekintetben meglehetősen szűk mederben csergedezett – mondhatni, az egész afrikai kontinensből csupán az alexandriai „Olasz csizmát” ismerték. Följebb a fáraók sírjainál tettek ugyan, dr. Krüger többszöri ösztönzésére, egy ízben kirándulást, de az is balul ütött ki – Gitte rettentő diarét kapott –, úgyhogy azóta sem mozdultak ki a városból. Ami azonban dr. Adalbert Haubert illeti, ő helyzetével teljesen elégedett volt. Mind konzulátusi, mind informátori munkáját tisztességgel ellátta, családi életét harmonikusnak nevezhette, egyéb igényeit pedig gyermekkorá óta elsőrendű kedvtelése, a fotográfózás teljesen kielégítette. Teljes boldogságához csupán egyetlen tényező hibádzott: a gyermekáldás – ám még csak két éve élt Gittével, vagyis borúlátásra egyelőre semmi oka nem lehetett.

Dr. Hauber rögzítette a negatívokat, majd lemosta és lemeztartóra állította őket. Korábban próbálkozott már erős borszesszel is, de ez az eljárás a lemez oldalán foltokat

hagyott. A lánggal való melegítést pedig mint barbár és pusztán alantas időnyerést szolgáló tevékenységet undorral elvetette. Nos, őt nem sűrgette az idő. Harminckét éves volt csupán, felfelé ívelő karrierje elején állt még, s egy dinamikusan fejlődő, duzzadó erejű birodalmat szolgált legjobb tudása szerint.

Dr. Hauber dolga végeztével kiöntötte a használt folyadékokat, a mosdólavórban gondosan kiöblítette az edényeket, és a legutolsó csipeszig mindent visszahelyezett a megfelelő rekeszbe. Körülnézett, rendben hagyta-e az officinát, majd kiment a fürdőszobába kezét mosni. Közelgett a vacsora ideje. Ideát Alexandriában némileg később vacsoráztak, mint odahaza, Drezdában, és – tekintettel a melegebb időjárásra – kevesebbet is (főként gyümölcsöt, halételeket, salátákat és édességet), ám azért az estebéd – ahogy szász dialektusban egymás közt nevezték – továbbra is életük fénypontja maradt. Szerettek Gittével elüldögelni kettesben, vagy legközelebbi barátaik körében a gázzal világított verandán, csöndes beszélgetés, kávézgatás közben nézegetni a tenger fényeit, hallgatni a város jellegzetes esti duruzsolását és szimatolni sűrű hinár-, birka-, csersav-, por- és parfümillatát.

Hauberékhez csak hárman jártak viszonylagos rendszerességgel látogatóba: elsősorban dr. Krüger, a konzulátus orvosa, aki, lévén agglegény, szinte mindennapos vendég volt náluk, Fraulein Schlageter, a német lánygimnázium természetan-tanárnője, Gitte távoli rokona, valamint Helmuth Goerke, a Porosz Királyi Tengerészet nyugalmazott kapitánya, aki elsősorban a szomszéd jogán volt hozzájuk bejáratos. Dr. Hauber félt ugyan kissé az iszákos és hangos Goerkétől: attól tartott, valójában a franciáknak kémkedik és információk után szaglászik náluk, ugyanakkor örvendett is látogatásainak, hiszen a kapitány volt az egyetlen, akivel a fotográfáról ezen az isten háta mögötti helyen elbeszélgethetett.

A mai estén azonban dr. Krügeren, Schlageter kisasszonyon és Goerkén kívül még egy személy várt rá a szalonban: egy ifjú, bajszos gyarmatáru-kereskedő, aki Goerke kapitány unokaöccseként mutatkozott be. A csinos és illatos fiatalembert Engelhart Dielsnek hívták, nem sokat szólt, a kérdésekre udvariasan válaszolgatott, miközben okos, barna szemével odaadó figyelemmel tekintett ki szőke választéka alól.

Átvonultak a teraszra, ahol már terített asztal: rombuszhal, padlizsánsaláta, gyümölcs, jeges limonádé és cukrozott datolya várta őket, a fehér damasztabroszon álló porcelántálakon mutatósan elrendezve. A kristálypoharakban sötét fényvel csillámlott a portói, és szőkén ragyogott a száraz, rajnai fehérbor. Dr. Hauber elégtétellel nyugtázta, hogy Gitte ma különlegesen szép: vacsorához azt a fehér, kék selyembetetés, magas galléros ruháját öltötte föl, amelyet férje ideköltözésükkor vett volt neki, hogy legyen miben „reprezentálnia”. Dióbarna haja dús fürtökben omlott vállára, nemesen metszett, kissé madárszerű arcát, fehér bőrét szinte felragyogtatta a gázláng rőtessárga fénye. – Vajon miért vette föl a ruhát éppen ma? – gondolkodott el egy pillanatra Hauber, ám hamar elfeledkezett a dolgról, és gondos figyelemmel merült a villája alatt darabokra omló citromos rombuszhal élvezetébe.

A feketekávé után a férfiak szivarra gyújtottak, és politikai kérdésekről társalogtak. Goerke kapitány szidta a Khedivét franciabarát gesztusai miatt, Hauber pedig védelmébe vette az uralkodót.

– No igen – jegyezte meg Goerke, akit bosszantott, hogy nem érti teljesen Hauber szász dialektusát –, az itteniek még mindig nem tudták megbocsátani, hogy Seymour admirális 1882-ben bombáztatta városukat. A bombázás nyomai még mindig látszanak, és úgy tűnik, a helybeliek sem felednek egykönnyen.

– Az a bombázás, bármi is a véleményünk az angol imperializmusról, elkerülhetetlen volt – jelentette ki Hauber. – Ezt az ittenieknek is be kellene látniuk. Megakadályozta a teljes káoszt. Nem beszélve a vérengzésről, amit Arabi és hívei rendeztek.

– Hogyhogy elkerülhetetlen? – értetlenkedett Goerke. – Hogy érti ezt?

– Nézze, itt gazdasági és politikai érdekek ütköztek: az angoloknak szükségük volt a Csatornára, ezért megbombázták Alexandriát. Ezt neveztem én elkerülhetetlennek. Más szóval objektíve szükségszerűnek. A helyes döntésekben különben sincs helyük az érzelmeknek.

– Objektíve szükségszerű! – legyintett Goerke. – Tudja, mi az objektív szükségszerűség? A fizika törvényei. Ha például ön lefényképez valamit, az úgy, ahogy van, megjelenik a képen. Ez objektív szükségszerűség. Ott nincs apelláta. Fény, kémia meg egy kis technika: ez az objektivitás. És ez a valóság. A politikai döntéseknek mint az emberi dolgoknak általában semmi közük az objektivitáshoz.

– És ezt éppen maga mondja, az egykori tiszt? – csodálkozott Hauber. – Maga tudhatja a legjobban, hogy a politikát és általában az embereket is éppen olyan objektív törvények irányítják, mint amilyenek a mi fotoapparatjainkat. Vagyis gazdasági és társadalmi törvényszerűségek. Be kell látnia, kedves Goerke, hogy a valóság erősebb minálunk. Az emberi lét éppoly kristálytisza törvények szövődéke, mint a fizika.

– Ezt, ne is haragudják, de kétkem. Ez csak afféle szocializmus. A tudományt és az emberi dolgokat külön kell választani. A politika igenis szubjektív, és a szenvedélyeknek meg a bírvágnak, vagyis az emberi önkénynek, a géniusz önkényének van alávetve, aminthogy a történelem is. Erre ezer és egy példa hozható, kérem, vegyünk például, mint legpregnánsabb esetet, Napóleont, aki...

– Ne haragudjanak, hogy közbevárok – hajolt előre dr. Krüger, aki nem szerette a politikai vitákat, és egyébként is különös érzéke volt a meglepő képzettársításokhoz. – De mit szólnak ehhez a repülő dervishez?

– Miféle dervis? – bámult rá Goerke hökkenten.

– Valami Ali vagy Ahmed nevű. Kinn, a Mahmudije-csatornánál, Moharremnél látam, mondhatom, fantasztikus. – Dr. Krüger letette a cvikkerét, megdörzsölte az orrnyergét, és előredőlt. Kiborotvált tarkóján felgyűrődött a bőr. Lassan, szabatosan beszélt, a mondatok közt nagy szüneteket tartott, és ilyenkor összecsücsörítette a száját.

– Nap mint nap nagy tömeg gyűlik össze, hogy lássa. Tegnap kint jártam magam is – az egyletben hívták fel rá a figyelmemet –, uraim, ez az ember tényleg röpül.

– Röpülő szőnyegen? – nevetett a kapitány.

– Nem, mindennemű eszköz nélkül. Hihetetlen, de igaz. A saját szememmel láttam – szögezte le dr. Krüger, és nagyot szippantott a szivarjából.

– Ugye csak tréfál, kedves Krüger? – nézett rá gyanakodva Hauber.

– Nem szokásom a tréfa – jelentette ki zordan, száját csücsörítve Krüger, és ez kétségtelenül úgy is volt.

– Valami csalás lehet a dologban – jegyezte meg az eddig szóttan Diels. – A bennszülöttek mindenféle szemfényvesztést ismernek. Állítólag remek szerelmi bájjalokat is gyártanak, amellyekkel...

– Biztosíthatom, kedves fiatalember – fordult felé sértetten Krüger –, hogy a röplést a saját szememmel láttam. Nem szoktam hallucinálni. Csalásról szó sem lehetett. Az illető körülbelül tíz percig beszélt, majd a szemem láttára mintegy két méterre föl-emelkedett a levegőbe. Egyébiránt rajtam kívül még vagy kétezzer ember látta, amint ott repül.

– Na és mivel magyarázza a dolgot?

– Nos – szívott szivarján Krüger –, esetleg tömeghipnózisról, úgynevezett szuggesztív hatásról lehet szó. Bäumlér professzornál olvastam ilyesmiről. Bár az én esetemben nehéz elképzelni, hiszen nyilván ilyen esetben a beszéd értelmének is megvan a maga szerepe, én pedig egy kukkot sem értettem abból, amit előtte a dervis mondott. Megvallom, tanácstalanul állok a jelenséggel szemben. – Krüger hátradólt, és leszegte a fejét. – Még annyit tennék hozzá, hogy aki nem hiszi, nézze meg maga, a saját szemével. A dervis minden áldott nap ott van Moharremnél. Negyedóra gyalog.

– Megfontolandó – gondolkodott el Hauber.

– Marhaság! – legyintett Goerke.

Diels semmit nem szólt, csak mosolyogva nézte a Schlageter kisasszonnyal elmerülten beszélgető, portóitól kipirult arcú Gittét.

– Gyönyörű nő az én Gittém – szögezte le magában elégedetten Hauber, és Goerke felé tolt a boroskancsót, aki hálásan elmosolyodott, és remegő kézzel újra feltöltötte a poharát.

*

A következő héten azonban Haubernek nem maradt ideje a dervis megszemlélésére. A Friedrich-Wilhelm csatahajó alexandriai látogatása s az ezzel kapcsolatos szervezkedés és magyarázkodás teljesen lefoglalta. Az angolok fel voltak háborodva: először nem akarták beengedni a hajót a kikötőbe – holott korábban már diplomáciai úton beleegyezésüket adták a vizitációhoz –, azután pedig csak a régi kikötőbe akarták beereszteni a Friedrich-Wilhelmet, ahol viszont lévén túl sekély a víz, félő volt, hogy a hatalmas monstrum megfeneklik. Hauber kétségbeesve szaladgált ide-oda, utóbb azonban sikerült kompromisszumot kötniük: a hajó a nyílt tengeren horgonyzott le, s a kapitány csupán néhány tisztje kíséretében szállt partra, hogy meglátogassa a gyarapodó német kolóniát. A himnuszt sem játszották el nyilvánosan, csak benn az egyletben, az angolok pedig igyekeztek jó képet vágni a dologhoz.

A Friedrich-Wilhelm távozása után azonban Hauber haladéktalanul munkához látott. Azt már korábban – az angol parancsnokság előszobáiban várakozva – kitervelte, hogy a dervisről, akár repül, akár nem, feltétlenül „plein air” felvételt készít. Rendelkezett egy úgynevezett „kézi pillanatnyi” készülékkel. Jóllehet az objektív és az érzékeny lemez távolsága egyszer s mindenkorra a végtelen beállításnak megfelelően volt rajta rögzítve, a géppel mégis, mint tapasztalta, meglehetősen jó minőségű képeket lehetett készíteni. Az ő Weinhardt-féle „multiplex” kamerája, amelyet még két éve, 1895-ben Münchenben, a Sonnenstrasse 24. alatt vásárolt, különösen csinos és megbízható darab volt: tökéletes élességű 9/12-es képeket sikerült már összehoznia vele. No nem művészi értékű fotográfiákat, de a célnak megfeleltek. Hauber úgy gondolta, ha a dervis valami módon, hipnózissal vagy effélével hatni is tud a lelkére vagy szellemére, a gép által készített felvétel majd lerántja csalásáról a leplet. A gép ugyanis objektív, nincs alávetve azoknak a gyöngeségeknek és vonzalmaknak, amelyeknek mi, emberek. Egy fotoapparatús megvesztegethetetlenül mutatja a valóságot és az igazságot ott is, ahol az emberi elme és érzék teljes csődöt mond.

Hauber izgalommal készült vállalkozására, úgy érezte, részben magának a tudománynak és az igazságnak a nevében is eljár, ha a technika segítségével leleplezi a bárbar szemfényvesztést, a lélek zagyva és kaotikus hazugságait.

A konzulátuson előre szólt, hogy másnap, kedden ügyeit intézi, s nem megy dolgozni. Már hétfőn is hat óra helyett ötkor indult haza, olyan izgalom vett ugyanis rajta erőt, hogy képtelen volt aktáira koncentrálni. Feleségét nem találta odahaza: Narriman, a szolgáló szerint az asszony valami jótékonysági ülésen vett részt. Hauber furcsállotta a dolgot, hiszen nem tudott róla, hogy bárhol is efféle jótékonysági megmozdulásra került volna sor, de azután fölsóhajtott. Majdcsak előkerül az asszony. Jól is teszi, ha kimozdul: már napok óta olyan furcsa és nyugtalan, s bár szóval vagy tettel erre nem adott okot, aki ismerte – márpedig ő, Hauber jól ismerte a feleségét –, határozottan azt gondolhatta volna, hogy ideges, bántja valami. Gitte házasságuk eddigi ideje alatt sosem adott okot semmiféle aggodalomra, Hauber tehát ezúttal némi indokolt nyugtalanságot érzett. Ám közelgő vállalkozásának izgalma egyelőre elnyomta kényelmetlen gondolatait.

Noha nem kellett messzire mennie, csak éppen a városfalon kívülre, útiruhát húzott, hiszen át kellett vágnia a poros és emlékezete szerint igen piszkos kopt negyeden. Magához vette kicsiny, bájos Weinhardtját, valamint angol gyártmányú marhabőr, monogramos lemezes táskáját, és már korán reggel útnak indult Moharren felé.

Az ébredő város lónyihogással, friss tengeri széllel és a zöldségpiacok sűrű illatával köszöntötte. Fehér ruhás, mellényes koptok és mezítlábás, turbános arabok nyüzsögtek az utcákon. Testük veríték-, fokhagyma- és nyersbőr-szaga összekeveredett a laci-konyhák csípős füstjének aromájával. Hauber parafa kalapja alól vékony izzadságpatak csordult, és lassan gallérja alá folyt. Mire túljutott a régi városfalon, és a Moharren Bej úton kiért a Mahmudije-csatorna partjára, mindene vízben úszott. Az arab karavánpiacon már javában állt ekkor a vásár.

A dervist először nem találta sehol. Összeszedve arabtudását, érdeklődni próbált utána, de az emberek csak értetlenül és gyanakodva bámultak rá. Tanácstalanul téblábolt ide-oda, ám szerencsére hamarosan gyülekezni kezdtek a népek. Most már tudta, megvan, amit keres.

Végül is, mint kissé csalódottan regisztrálta, csak pár százan verődtek össze. A dervis már hetek óta mutogatta trükkjét, így hát egyre kevesebben törődtek vele. Ma is nyilván ugyanazzal kezdte, mint máskor. Egy vak fiú állt mellette, az énekelt furcsa, elnyújtott hangon, majd a dervis is csatlakozott hozzá. Lassan, fokozatosan perdült táncra. Ötven év körüli ember lehetett, rövid, piszkos szakállal, kék vászonköntösben, fedetlen fejjel. Kifejeztelen, hétköznapi arcát valami olajjal kenhette be, mert ráncos bőre csillámlott a napfényben. Hauber reszkető kézzel helyezte készenlétbe kameráját. A dervis azonban egyelőre csak énekelt és táncolt, egyre sebesebben és sebesebben, míg végre nagyot üvöltött. A tömeg, amely eddig fecsegve és csak fél figyelemmel lökdösődött körülötte, elcsendesedett.

Ekkor a dervis beszélni kezdett. Beszéde valószínűleg vers és próza keveréke volt, Hauber hallani vélte rímeit is, bár a szavak értelméből szinte semmit sem tudott kihüvelyezni. A szöveg dallama azonban lassanként előbújt az érthetetlen hangok láncolata mögül, és valósággal elringatta a hallgatóságot. Az emberek láthatóan elkábulnak, mintha fejbe verték volna őket, szemük tágra meredt, szájuk kinyílt, nyáluk pedig kicsordult ajkuk szegletén. A dervis lassan újra énekelni kezdett. Dala azonban már nem tagolt szavakból állt, hanem csupán hangokból és kiáltásokból. Hauber hirtelen – s lelke mélyén némi szégyenérzettel – azon kapta magát, hogy az őt körülvevő ostoba tömeg hullámzását követve maga is előre-hátra hintázik sarkán. Megijedt, és úgy döntött, inkább kerekelt old, ám ekkor hatalmasat dobbanó szívvel kellett látnia, amint a

dervis talpa elszakad a földtől, és mintegy félméternyre feljebb emelkedik, szinte a levegőbe lökve a fölötte ringatózó férfit. Hauber megrázta a fejét. Igyekezett gondolatait elterelni a látottakról, feleségére gondolt, aztán drezdai otthonuk nappalijára: a vitrinük tárgyait vette sorra elméjében. Csak jó egy perccel később mert újra a dervisre pillantani, ám – ó, borzalom – a dervis ekkor még magasabban állt a levegőben, legalább egyméternyre lebegett a földtől. Sem mögötte, sem előtte nem volt semmi, ami tarthatta volna, amiről lóghatott volna, amire tükröt vagy egyéb szemfényvesztő eszközt szerelhetek volna! Egy szó, mint száz: a dervis repült.

Hauber olyan izgalom lett úrrá, hogy majdnem elfeledkezett a fotoapparátusáról. Szerencsére sikerült viszonylag gyorsan összeszednie magát. Beállította a gépet, és exponált. Állványa nem lévén, minden erejét megfeszítette, hogy megállítsa keze reszketését. Mikor végre végzett a munkával, nagyot sóhajtott. Három felvételt készített. Kihátrált a ringatózó tömegeből, és rohanva menekült vissza a városba. Hazaérve mindenekelőtt hideg fürdőt vett, és megivott egy korsó limonádét. Rettenetes idegállapotba került. Elhatározta, aznap nem is nyúl a gépéhez. Majd másnap immár tiszta fejjel és pihent érzékekkel lát az előhívás bonyolult műveletéhez.

*

Hauber későn ébredt, s továbbra is megviseltnek, elhasználtként érezte magát. Éppen csak némi gyors reggelire maradt ideje, és máris indulnia kellett a hivatalba. Postája, amely a legutolsó futárhajóval érkezett, asztalán hevert gumiszalaggal átkötve. Először a Reichssiegellet lepecsételt borítékot bontotta ki: a legújabb sifrirozási utasítást találta benne. Áttanulmányozta, a fejébe véste, majd megsemmisítette az iratot. A különféle helyi eredetű panaszleveleket, folyamodványokat, értesítvényeket iktatta és munkára rendezte, gondos, szálkás betűivel róva rájuk az egyes ügyintézők nevét és földadatait. Ezt követően még két levele maradt, egy nagy, barna hivatali boríték, amelyen az ő neve díszelgett – a feladóé nem – és a „saját kezébe” figyelmeztetés, valamint egy kisebb levél, amely otthonról, édesanyjától érkezett. Anyja levelét megszagolta, majd félretette vacsora utánra, a barna borítékot pedig kibontotta.

A borítékban csak egyetlen kemény lapra ragasztott fotográfiát talált. A kép meglehetősen rossz minőségű volt, úgynevezett „fátyol” képződött rajta, amit bizonyára gondatlan előhívás vagy túlságosan hosszú expozíció idézhetett elő. Ráadásul a képélességgel is baj volt: az előhívó pedig – a tónusból ítélhetően – türelmetlenül járt el. Hauber általában ezért volt a legmérgesebb: gyermekkora óta gyűlölte a sietséget és a kapkodást. A fotográfián azonban a fátyol, a gyöngye tónus és a szellemkép ellenére is jól kivehetően látszott Gitte, amint Goerge kapitány rokonával, Diels gyarmatárkereskedővel csókolózik, mégpedig pontosan – hála fotográfusi tapasztalatának és helyismeretének, Hauber ezt is meg tudta állapítani – a kis kikötői Posidium falánál.

Hauber még egyszer megvizsgálta a fotográfiát. Éles fényben csinálhatták, délben vagy kora délután. Valószínűleg Lechnerrel vagy Haakéval készülhetett, vagyis valamilyen nagyobb méretű kézi kamerával – gondolta. – Kinek lehet itt ilyenje Alexandriában? – tűnődött. – No és az egyéb apparátus? Érdekes. Nem tud róla, hogy bárki vásárolt volna effélet rajta kívül. „Eleven” Lechnert még sosem látott. Állítólag hajlékony filmmel is működik, amilyenről Schwier Weimarban kiadott *Deutsche Photographienzeitung*-jában olvasott néhány hónapja. No, ez nyugtalanító.

Elgondolkodva ült egy darabig, majd a képet visszahelyezte a borítékba. Délig dolgozott még az iratokon, utána hazament ebédelni. Gitte jókedvűnek mutatkozott. Vett

magának egy új kalapot: az ilyen vásárlások mindig is földérintettek kedélyét. Hauber részletesen kikérdezte, merre járt, mit csinált, majd két ujjával megcsipdoste az asszony arcát, homlokon csókolta, beszívta hajának parfümillatát, és visszavonult a sötétkamrájába. Négyre vissza kell mennie a hivatalba, de addig bőven végez az előhívással – számolgatta izgalommal.

Pontosan kitervelte, mi a teendő. Mikor az előhívóban megjelent a kép, amely a repülő dervist ábrázolta, amint két lábbal áll a földön, dr. Adalbert Hauber odament a Martin-féle asztalhoz, alsó szekrényéből elővett egy ballon tiszta szeszt, szétlocsolta a helyiségben, majd gyufát gyújtott, és lángra lobbantotta a szobát. Kiment, könnyeit fölszárógatta, és riasztotta a személyzetet. A házat nem kívánta volna porrá égetni, hiszen végül is nem az ő tulajdona, hanem a birodalomé, ám azt azért remélte, hogy a lángok közt minden, ami odabent, lelkének szentélyében található: kamera, előhívó, Grundmann-féle boks, lemez, gépezet, objektív igazság, bánat és keserűség egytől egyig felperzselődik, odavész és elpusztul mindörökre.

Gy. Szabó András

ETERVIT

Keresztes régóta készült a török kori fürdő meglátogatására. Mielőtt felköltöztek volna Pestre, rendszeresen járt szülővárosának fürdőjébe, ahol már törzsvendégnek számított. Semmi nem lazította el annyira izmait, idegeit, mint a gőzöket párálló magas hőfokú víz bizalmas közelsége.

Szerette a félhomályba borult, sejtelmesen fénylő medencéket, a víztócsás keramitburkolatú padlózatot, melyen zavartalanul, önfeledt fesztelenséggel közlekedhetett az ember. Szigorúan kialakított, már-már szertartásszerű menetrend jellemezte fürdését. A rövid és erős tusolást a 33 fokos nagymedence követte. Az elernyedés megváltó pillanatai itt köszöntöttek rá először. Zsongítón körbevette a meleg, az opálos csillogású víz, a víz hátán gyűrűző beszédhang, mely monoton, andalító mormogássá sűrűsödve fogta körül. Itt tartózkodott legtovább a fürdés során.

A nagymedence meleg vizét rendszerint a gőzkamrával váltotta fel. A megyeszékhely gőzkamrája gyér világítású, sötét helyiség volt. A kontúrjukat vesztett emberi testek mint valami panoptikum figurái derengtek fel a ködlő homályban. A szauna légköre mindig más, mint a medencéé. Az élmény, amit a forró, erős gőz a testre gyakorol, magára a fiziológiai folyamatra irányítja a figyelmet: az emberek szótlanná válnak, a forróság és testük tűrőképessége teljesen lefoglalja őket.

A fürdőhöz hosszú, egészen nagy méretű százas medence tartozott. Nyitott volt, tujákkal szegélyezett kis ösvény keretezte, télen viszont dupla falú fóliát vontak fölé, s a gőzkamrából kis folyosón át lehetett megközelíteni. Télen szerette leginkább a fürdőt Keresztes, amikor a délutáni sötétedésben a fürdés mintha a nap végét zárta volna le, holott a nap még korántsem ért véget; folytatódott otthon a családi étellel, a vacsora